

החוג לספרות עברית וכללית

ראש החוג: ד"ר טל הולץ

שעות קבלה: יום ד, 13:45-12:15 (בתיאום מראש)

מיקום: אזור אורן, מבנה 117

טלפון: 09-7473141

דואר אלקטרוני: tal.holz@beitberl.ac.il

סגל החוג: פרופ' נורית בוכוויץ, ד"ר שי בידרמן, ד"ר יעל בלבן, ד"ר עינת ברעם אשל, ד"ר טל הולץ, ד"ר עידית עינת נוב, ד"ר לי שיר

תוכנית הלימודים בחוג לספרות פותחת בפני לומדיה צוהר למסורות עשירות של ביטוי אמנותי בכתב – בספרויות העולם ובספרות העברית, בפרוזה ובשירה, בספרות למבוגרים ובספרות ילדים ונוער. בצד ההנאה האסתטית, הגירוי האינטלקטואלי והחוויות הרגשיות המורכבות שמזמנת הספרות לקוראיה, נובעת חשיבותה גם מכך שהיא משמשת כלי מרכזי בעבודת מחנכים ומחנכות, למן החינוך הקדם-יסודי ועד לבית הספר התיכון. בכל השלבים הללו נמסר חלק ניכר מתוכני ההוראה באמצעים ספרותיים, משום שיצירות ספרות מעולות מקדמות נושאים אישיים וציבוריים, מקנות ידע ותפיסות עולם, מנחילות נורמות תרבות ומאפשרות לקוראיהן להתמודד עם בעיות אישיות.

הלימודים בחוג מבטיחים היכרות שיטתית ומעמיקה עם המחקר המסורתי של הספרות והפואטיקה על כל ענפיהן ועם מגמות עכשוויות בחקר הספרות והתרבות. הם מפגישים את הלומדים עם יצירות מופת מספרות העולם ומן הספרות העברית והישראלית; מעניקים כלים לפרשנות מושכלת וביקורתית של יצירות ספרות אגב טיפוח ההתבוננות ביחסי הספרות עם אומנויות אחרות (קולנוע, איר), עם התרבות הפופולרית ועם הפרקטיקה החינוכית והטיפולית; ומקדמים תהליכי למידה בסביבות דינמיות, המשולבים בטכנולוגיה אינטראקטיבית עדכנית.

למי מיועדת התוכנית?

לפונים ללימודי הוראה וחינוך במסלול בית הספר היסודי א-ו, במסלול בית הספר העל-יסודי, במסלול לחינוך מיוחד ובמסלול לקידום נוער, המתעניינים בתחומי התרבות, הספרות הכללית והעברית וספרות הילדים והנוער.

הלומדים במסלולי הגן יוכלו ללמוד בחוג לספרות במסגרת החטיבה המצומצמת "לשון, ספרות ותרבות ישראל".

היקף הלימודים בחוג

תוכנית הלימודים המלאה בחוג לספרות כוללת קורסים בהיקף 26 ש"ש ונמשכת ארבע שנים לכל היותר. הלימודים מקנים תואר "בוגר בהוראה" (B.Ed.) ותעודת הוראה בספרות לבית הספר היסודי או לבית הספר העל-יסודי.

- ניתן ללמוד בחוג לספרות במסגרת חטיבות לימודים מצומצמות שמציעים מסלולי הלימודים השונים. ראו בפרק המוקדש לחטיבות בכל מסלול ומסלול.
- אקדמאים הלומדים בתוכניות הסבה להוראה ובתוכנית הרחבת הסמכה לומדים בחוג לספרות על פי תוכנית לימודים מותאמת אישית, בהתחשב בלימודיהם הקודמים ובניסיונם המקצועי. זיכוי הקורסים מתבצע לפני תחילת הלימודים בחוג.

מטרות התוכנית

- להקנות מושגי יסוד בפואטיקה ובביקורת התרבות.
- להכיר תחנות יסוד בהיסטוריה של ספרות המערב, בספרות העברית ובספרות הילדים והנוער: תקופות, אסכולות, זרמים, ז'אנרים, יוצרים מרכזיים ויצירות מופת.
- לשכלל את יכולת הפרשנות והפענוח של יצירות ספרות לסוגיהן.
- להבין את הדרכים שבהן נוטלת הספרות חלק בתהליכים תרבותיים, מעצבת אותם ומושפעת מהם.

נושאי הלימוד

- פואטיקה (תורת הספרות) תיאורטית, פואטיקה תיאורית ופואטיקה היסטורית.
- ספרות השוואתית: תקופות, יצירות, מחברים, זרמים וז'אנרים שונים בספרות המערב ובספרות העברית.
- ספרות ילדים ונוער: תיאוריה, פואטיקה, היסטוריה. בתחום זה משתף החוג לספרות פעולה עם מרכז ימימה לחקר ספרות ילדים ונוער ולהוראתה.
- לימודי תרבות: עיסוק בטקסט הספרותי מתוך עניין בסובייקט ובשאלות של זהות קיבוצית, אידיאולוגיה ומבנים פופולריים של הספרות והתרבות.

תוכנית הלימודים

תוכנית הלימודים המלאה בחוג היא בהיקף של 26 ש"ש. הלימודים כוללים:

- **קורסי חובה מבואיים** בהיקף של 6 ש"ש.
- **קורסי חובה מתקדמים** בהיקף של 4 ש"ש.
- **קורסי בחירה** בהיקף של 12 ש"ש: הקורסים מוצעים בשלושה מקבצים נושאים: ספרות עברית; תרבות וספרות כללית; ספרות ילדים ונוער.
- **פרו-סמינריון וסמינריון** בהיקף של 4 ש"ש.

החוג לספרות עברית וכללית: נושאי הלימוד וסדר הלימודים

שנה ד	שנה ג	שנה ב	שנה א	נושאי הלימוד
קורסי חובה מבואיים (6 ש"ש)¹				
			1	מבוא לשירה: מה זה שיר?
			1	מבוא לשירה: לשון השיר
			1	מבוא לסיפורת: עלילה, מבנה וזמן
			1	מבוא לסיפורת: הדמות והמסירה
			1	מבוא לספרות ילדים: המצאת הילדות בראי המעשייה
			1	יסודות בספרות ילדים: סוגות, נראטיבים, גישות פרשניות
			1	מבוא לספרות העברית מימי הביניים: שירת תור הזהב
			1	מבוא לספרות העברית מימי הביניים: הסיפורת המחורזת
קורסי חובה מתקדמים (4 ש"ש)				
		1		תחנות יסוד בספרות המערב: העת העתיקה וימי הביניים
		1		תחנות יסוד בספרות המערב: נאורות והעידן המודרני
		1		גישות וזרמים בביקורת התרבות: תיאוריות יסוד
		1		גישות וזרמים בביקורת התרבות: התיאוריה החדשה
קורסי בחירה (12 ש"ש)*				
	1			משמעות החיים, בין ספרות לקולנוע
	1			הכול אודות אבא: הפטריארכיה וקריסתה בספרות ילדים לגיל הרך
	1			איך שיר נולד: להבין שירת ילדים

1 הלומדים במסלול הגיל הרך ובמסלול בית הספר היסודי פטורים מלמידת המבואות לספרות העברית מימי הביניים (2 ש"ש). הלומדים במסלול בית הספר העל-יסודי פטורים מלמידת המבואות לספרות ילדים (2 ש"ש).

* קורסי הבחירה משתנים בין השנים. המבחר המוצג מתייחס רק לשנת תשפ"ב.

שנה ד	שנה ג	שנה ב	שנה א	נושאי הלימוד
	1			שיגעון בראי הספרות ²
	1			עדות וספרות
	1			הבלדה: מסורת מול חידוש
	1			כתיבה והגות נשית
קורסים מחקריים (4 ש"ש)				
	2			פרו-סמינריון: טעם וריח, אורות וצלילים: ייצוגים חושיים בספרות
2				סמינריון: יסודות ביבליותרפיים בספרות ילדים ³
סה"כ לימודים עיוניים: 26 ש"ש				

2 קורס בהוראה ולמידה בינתחומית ושיתופית
3 קורס בהוראה ולמידה חוץ-כיתתית